

Sygn. akt I CSK 2935/22

POSTANOWIENIE

Dnia 30 sierpnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ewa Stefańska

w sprawie z powództwa S. K.

przeciwko U. w W.

o zadośćuczynienie i odszkodowanie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 30 sierpnia 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z dnia 26 lipca 2021 r., sygn. akt VI ACa 367/19,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2) nie obciąża powoda obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanego kosztów postępowania kasacyjnego;

3) przyznaje radcy prawnemu T. N. kwotę 8 100 zł (osiem tysięcy sto złotych), obejmującą należny podatek od towarów i usług, od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Warszawie, tytułem nieodpłatnej pomocy prawnej świadczącej z urzędu S. K. w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, uzupełniając w ten sposób o punkt trzeci postępowanie Sądu Najwyższego z 30 sierpnia 2022 r.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 26 lipca 2021 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację powoda S. K. od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 28 listopada 2018 r. w sprawie o zadośćuczynienie i odszkodowanie przeciwko U. w W..

Powód wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu drugiej instancji, zaskarżając go w całości. Na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. domagał się uchylenia wyroku Sądu Apelacyjnego w całości, zniesienia postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazania sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi pozwany wnosił o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i niezasądzanie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powoda nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z treścią art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: (1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne; (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów; (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie.

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony

– co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie obejmuje zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Skarżący nie sprecyzował przyczyny kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c.), na której oparł wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Z uzasadnienia wniosku można wnosić, że powołano się w nim na nieważność postępowania związaną z niemożnością obrony swych praw przez powoda oraz na oczywistą zasadność skargi. Szczegółowa analiza skargi kasacyjnej prowadzi jednak do wniosku, że powyższe przesłanki nie zostały wykazane.

W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego odmowa ustanowienia dla strony pełnomocnika procesowego z urzędu nie usprawiedliwia zarzutu nieważności postępowania wskutek pozbawienia strony możliwości obrony jej praw, gdyż wniosek ten podlega uwzględnieniu, jeżeli w ocenie sądu udział profesjonalnego pełnomocnika jest potrzebny – art. 117 § 5 k.p.c. (np. wyroki SN: z 2 marca 2005 r., III CK 533/04; z 12 września 2007 r., I CSK 199/07; z 16 kwietnia 2008 r., V CSK 564/07; z 18 kwietnia 2008 r., II CSK 636/07 oraz postanowienia SN: z 15 maja 2007 r., V CSK 37/07; z 29 kwietnia 2009 r., II CSK 643/08).

Odebranie głosu podczas mowy końcowej, podobnie jak oddalenie wniosku dowodowego także nie stanowią uchybień, które mogłyby zostać zakwalifikowane jako pozbawienie strony możliwości obrony praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. (postanowienie SN z 23 czerwca 2020 r., I CZ 8/20; wyrok SN z 15 października 2010 r., V CSK 58/10; postanowienie SN z 30 sierpnia 2018 r., I UK 362/17; wyrok SN z 25 stycznia 2013 r., I UK 349/12; wyrok SN z 8 lipca 2011 r., IV CSK 603/10). Należy także podkreślić, że jak wynika z akt sprawy, Sąd pierwszej instancji odniósł się do różnych podstaw prawnych wskazanych przez powoda.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Sąd Najwyższy orzekł o kosztach postępowania na podstawie art. 102 w związku z art. 398²¹ k.p.c. [...]

[as]